

УДК 342.9:347.2

Олена Сукманова,

канд. юрид. наук, докторант

Науково-дослідного інституту публічного права

ОСОБЛИВОСТІ ВИДІВ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР ЩОДО ОХОРОНИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті визначено особливості видів адміністративних процедур, які виражають сутність окремої адміністративної процедури, її особливості та суб'єктів здійснення. За змістом адміністративні процедури охорони права власності поділено на: заявну; дозвільно-ліцензійну; контрольно-інспекційну; процедуру надання адміністративних послуг; процедуру притягнення до адміністративної відповідальності.

Ключові слова: адміністративно-правова охорона, адміністративні процедури, право власності, правовідносини, публічне адміністрування.

Вступ. Нині науковці звертають увагу на наявність систематизованого основного нормативно-правового акта, який регламентує адміністративну процедуру, істотно сприяє підвищенню ефективності виконання своїх функцій органами публічної влади, оскільки відсутність чітких законодавчих приписів щодо адміністративних проваджень дає змогу довільно застосовувати закон та реалізувати свої владні повноваження суб'єктами публічної адміністрації [17, с. 105].

Огляд останніх досліджень. У науці завжди спостерігався значний інтерес до вивчення проблематики адміністративних процедур, які неодноразово ставали предметом наукових досліджень. Зокрема, істотний вклад у наповнення цієї проблематики здійснили такі знані правознавці, як: В. Авер'янов, С. Алексєєв, А. Березянська, Ю. Битяк, С. Братель, Ю. Ведерніков, В. Вишковська, В. Галунько, І. Дашко, В. Дзюндзюк, П. Діхтієвський, М. Кельман, В. Коваленко, Т. Коломєць, О. Кузьменко, В. Курило, Ю. Легеза, О. Левченко, І. Личенко, О. Машков, Р. Мельник, О. Миколенко, О. Мурашин, І. Наумов, Н. Нижник, Н. Павлюк, Л. Приходченко, С. Стеценко, О. Федорчак, С. Чернов та ін.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі теорії права, думок з цієї проблематики вчених-правників і чинного законодавства розкрити особливості видів адміністративних процедур щодо охорони права власності в Україні.

Виклад основних положень. На наш погляд, адміністративні процедури охорони права власності варто класифікувати за одним найбільш важливим критерієм – за

змістом, що в цілому виражає сутність окремої адміністративної процедури, її особливості та суб'єктів здійснення. Отже, за змістом адміністративні процедури охорони права власності поділяються на: 1) заявна; 2) дозвільно-ліцензійна; 3) контрольно-інспекційна; 4) процедура надання адміністративних послуг; 5) процедура притягнення до адміністративної відповідальності.

Далі варто розкрити особливості кожного з видів адміністративних процедур. Окремі юридично значущі ситуації, що виникають у соціумі та підпадають під дію адміністративно-правових норм механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації, зумовлюють виникнення у законодавчо визначеному порядку юридичних фактів у формі звернень до публічної адміністрації. Ці звернення у рамках зазначеного механізму виконують роль провідних детермінант розвитку породжуваних адміністративно-правових відносин, тому особливості функціонування адміністративно-правових відносин у цьому механізмі визначаються: специфікою кореспондуючих адміністративно-правових норм; змістом відповідних юридично значущих соціальних ситуацій (безконфліктних або конфліктних); певними зверненнями до публічної адміністрації, які, будучи юридичними фактами, детермінують виникнення, зміну або припинення в об'єктивній дійсності таких суспільних зв'язків [7, с. 96].

Заява особи – це встановлений чинним законодавством різновид звернень громадян. Загалом звернення громадян мають сприйматись як: а) засіб захисту від порушень своїх прав, свобод і законних інтересів з боку суб'єктів публічного адміністрування;

б) можливість реального впливу на діяльність держави загалом і суб'єктів публічного адміністрування зокрема; в) можливість отримати позитивний для громадянина результат без застосування спеціальних юридичних знань для оформлення певних документів; г) показник становлення громадянського суспільства [3, с. 207–208].

Заява – це звернення громадян із проханням про сприяння в реалізації закріплених Конституцією та чинним законодавством їхніх прав та інтересів або повідомлення про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, народних депутатів України, депутатів місцевих рад, посадових осіб, а також висловлення думки щодо поліпшення їхньої діяльності. Керуючись цим, процедури за заявою особи – це встановлений чинним законодавством порядок діяльності суб'єктів публічного адміністрування, що полягає в розгляді заяви особи та наданні компетентної відповіді впродовж визначеного терміну [3, с. 207–208].

Тобто першочерговою адміністративною процедурою публічного адміністрування охорони права власності в Україні є заявна адміністративна процедура, адже відповідно до Порядку розгляду скарг у сфері державної реєстрації від 25 грудня 2015 р. розгляд скарг здійснюється за заявою особи, яка вважає, що її права порушено, що подається виключно у письмовій формі та має містити обов'язкові відомості та документи, що долучаються до скарги [13].

Крім того, притягнення до адміністративної відповідальності відбувається у разі скоєння адміністративного правопорушення. Перелік адміністративних правопорушень міститься у Кодексі України про адміністративні правопорушення. Про скоєння адміністративного правопорушення також можна подати заяву до поліції за зразком [6].

Таким чином, заявна адміністративна процедура є першочерговою у сфері публічного адміністрування охорони права власності в Україні, адже здебільшого особи, які мають певну власність, самостійно шляхом подачі заяви звертаються до суб'єктів публічного адміністрування з метою застосування заходів охорони права власності, відповідно, заява є офіційним зверненням до суб'єкта публічної адміністрації, в якій обґрунтовано визначаються попередні недоліки у здійсненні публічного адміністрування, які необхідно усунути з метою охорони права власності.

Наступною процедурою, яку варто розглянути, є дозвільно-ліцензійна. О. Джафарова визначила: дозвільні відносини – це

суспільні відносини, які урегульовані нормами адміністративного права управлінського або публічно-сервісного характеру, з приводу реалізації та захисту суб'єктивних прав та виконання обов'язків, спрямованих на забезпечення безпеки життя, здоров'я та майна громадян, природного навколишнього середовища і держави в цілому [4, с. 30].

Під дозвільними процедурами В. Галунько розуміє встановлений чинним законодавством порядок діяльності суб'єктів публічного адміністрування, за результатами якої надаються дозволи на провадження певних видів діяльності та здійснення юридично значущих дій. Ключовими цілями дозвільних процедур є: забезпечення безпеки громадян та інтересів держави; надання можливостей для реалізації певних прав особи, передусім у сфері економічної діяльності; унормування контролю за діяльністю, щодо якої суб'єктом публічного адміністрування надано дозвіл. Ознаками дозвільних процедур є такі: це послідовні дії суб'єктів публічного адміністрування; множинність суб'єктів, які правомочні надавати дозволи; множинність видів дозволів (ліцензія, сертифікат, спеціальний дозвіл, рішення, погодження тощо) [3, с. 202–203].

До системи органів публічної адміністрації, які є суб'єктами дозвільної діяльності, науковці відносять: 1) Кабінет Міністрів України; 2) центральні та місцеві органи виконавчої влади; 2) органи виконавчої влади зі спеціальним статусом; 3) органи державної влади без статусу органу виконавчої влади; 4) колегіальні органи державної влади; 5) органи місцевого самоврядування, які представлені виконавчими комітетами відповідних рад; 6) юридичні особи публічного права (підприємства, установи, організації); 7) юридичні особи приватного права; 8) самоврядні організації [5, с. 49].

Прикладом застосування дозвільно-ліцензійної процедури є Постанова Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17 червня 1992 року, відповідно до якої громадяни набувають права власності на такі види майна, придбаного ними з відповідного дозволу, що надається: а) на вогнепальну гладкоствольну мисливську зброю – органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 21-річного віку; на вогнепальну мисливську нарізну зброю (мисливські карабіни, гвинтівки, комбіновану зброю з нарізними стволами) – органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 25-річного віку; на газові пістолети, револьвери і патрони до них, заряджені речовина-

ми сльозоточивої та дратівної дії, – органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 18-річного віку; на холодну зброю та пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду – органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 18-річного віку; б) на об'єкти, що перебувають на державному обліку як пам'ятки історії та культури, – спеціально уповноваженими державними органами охорони пам'яток історії та культури (Мінкультури, Мінінвестбудом і Головархівом України); в) на радіоактивні речовини – Державним комітетом України з ядерної та радіаційної безпеки у разі наявності висновку органів територіальної санітарно-епідеміологічної служби про можливість використання цих речовин майбутнім власником у наявних у нього умовах [14].

Таким чином, особливою у сфері адміністративно-правової охорони права власності є дозвільно-ліцензійна адміністративна процедура, яка полягає у наданні суб'єктом публічної адміністрації спеціальних документів (дозволів, ліцензій тощо) на особливі об'єкти права власності, використання яких впливає на рівень безпеки в суспільстві, відповідно, така адміністративна процедура створює умови для подальшого контролю за використанням таких особливих об'єктів права власності з метою захисту прав, свобод та законних інтересів осіб у сфері безпеки життя, здоров'я та майна осіб.

Наступною адміністративною процедурою є контрольна-інспекційна. Сам термін «інспекція» походить від лат. *inspectio* – «огляд, розгляд». В умовах модернізації діяльності органів публічного адміністрування продовжують залишатись актуальними інспекційні процедури. За раніше наведеною класифікацією адміністративних процедур вони належать до втручальних, оскільки виникають за ініціативи суб'єкта публічної адміністрації, за наявності для цього правових підстав. Зазвичай інспекційні процедури виникають у контрольній-наглядній діяльності суб'єктів публічного адміністрування. Під інспекційними процедурами В. Галуцько розуміє встановлений чинним законодавством порядок втручальної контрольної-наглядної діяльності суб'єктів публічного адміністрування, яка полягає у здійсненні перевірок дотримання законів та інших нормативно-правових актів [3, с. 205].

Науковець С. Вітвіцький, враховуючи наукові погляди з визначення стадій контрольного провадження, а також підхід нормотворця до викладення правових приписів, спрямованих на унормування процедур

контролю, який полягає у закріпленні процедурними документами початку і завершення процедури контролю, викладенні у логічній послідовності таких процедур, встановленні змісту цих процедур, відповідних теоретичним положенням про стадії контрольного провадження, виділяє такі стадії державного контролю діяльності публічної адміністрації: 1) стадія підготовки, у межах якої збирається інформація про фактичний стан діяльності публічної адміністрації, розробляється план проведення контрольних заходів, їх ресурсного забезпечення, визначаються напрями взаємодії між суб'єктами контрольної діяльності, проводяться необхідні підготовчі дії (готуються документи, направляються запити тощо); 2) аналітична стадія, під час якої встановлюється відповідність діяльності публічної адміністрації, що піддана контролю, чинному законодавству. У межах цієї стадії порівнюється реальний стан справ із правилами, встановленими чинним законодавством; 3) стадія прийняття рішення (підготовки акта, висновку тощо) за результатами аналітичної діяльності, доведення його до адресата; 4) стадія перевірки виконання рішення, під час якої визначається ступінь виконання правових вимог, передбачених у рішенні [2, с. 202–203].

Крім того, С. Вітвіцький вважає, що дії і процедури у межах кожної стадії контролю здійснюються із відповідною метою: а) на стадії підготовки до проведення державного контролю діяльності публічної адміністрації дії і процедури здійснюються з метою встановлення інформаційних, кадрових та інших ресурсів, необхідних для якісного проведення контролю; б) на аналітичній стадії дії і процедури спрямовані на об'єктивне визначення відповідності стану об'єкта та предмета державного контролю вимогам, встановленим чинним законодавством; в) на стадії прийняття рішення дії і процедури спрямовані на формування остаточного індивідуального правового акта, в якому закріплено рішення щодо відповідності чинному законодавству діяльності публічної адміністрації, а також пропозиції з усунення виявлених недоліків; г) стадія перевірки виконання рішення здійснюється з метою державного контролю виконавчої дисципліни, встановлення реального стану виконання приписів, наведених у рішенні, прийнятому за результатами контролю, та визначення міри і ступеня ефективності проведення контролю [2, с. 202–203].

Важливо зазначити, що Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI «Про центральні органи виконавчої влади» у ст. 17, відмежовуючи служби, агентства та інспекції як варіанти центральних органів виконавчої влади,

зазначає, що в разі якщо більшість функцій центрального органу виконавчої влади становлять контрольно-наглядові функції за дотриманням державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, юридичними та фізичними особами актів законодавства, центральний орган виконавчої влади утворюється як інспекція. Нині в Україні існують 4 центральні органи виконавчої влади, які носять назву інспекцій: 1) Державна архітектурно-будівельна інспекція України; 2) Державна екологічна інспекція України; 3) Державна інспекція ядерного регулювання України; 4) Державна інспекція енергетичного нагляду України [15, с. 205; 32].

Таким чином, контрольно-інспекційна адміністративна процедура полягає у здійсненні перевірок, інспекцій та інших контрольно-наглядових заходів уповноваженими суб'єктами публічної адміністрації за дотриманням вимог правового регулювання у сфері адміністративно-правової охорони права власності з метою захисту права власності, попередження правопорушень у цій сфері та здійснення публічного адміністрування охорони права власності в цілому.

Публічне управління сфери надання адміністративних послуг натеper є значущим напрямом адміністративної реформи, а створення дієвих механізмів надання якісних адміністративних послуг, які відповідають європейським стандартам, є одним із пріоритетних завдань діяльності публічної адміністрації, оскільки їх реалізація спрямована перш за все на забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян, задоволення потреб населення, яке, своєю чергою, формує оцінку ефективності діяльності органів державної влади в країні [1, с. 58].

Сучасний розвиток адміністративного законодавства України свідчить про те, що категорія «адміністративна процедура» як відносно самостійна складова частина адміністративного (матеріального) права досі не сформована у зв'язку з відсутністю єдиного та уніфікованого підходу до визначення її змісту, співвідношення з поняттям «адміністративний процес» та належного правового регулювання (натомість їх правове регулювання зосереджено лише в спеціальних нормативно-правових актах) у вигляді загального закону, що має наслідком неможливість виділити інституту адміністративних процедур належного місця в системі загального адміністративного права [18, с. 156].

Є. Легеза вважає, що процедура з надання публічних послуг – це врегульований адміністративно-правовими нормами порядок діяльності органів публічної адміністрації із

розгляду заяви фізичної або юридичної особи щодо виконання рішення уповноваженого органу, спрямованого на забезпечення її прав і законних інтересів та/або на виконання особою визначених законом обов'язків. Вчений виділяє ознаки процедур з надання публічних послуг: регламентація нормами адміністративного права; процесуальний характер діяльності уповноважених органів та посадових осіб, органів виконавчої влади; ініціативність (надаються за заявою осіб); наявність низки стадій, які мають часові, змістовні та процедурні особливості; формальне закріплення результатів процедури у письмовій формі у вигляді індивідуального правового акта (дозволу (ліцензії), посвідчення, сертифіката тощо) [10, с. 61–62]. І. Юрійчук під адміністративною процедурою розуміє нормативно закріплений алгоритм (порядок дій для досягнення результату) розгляду та вирішення органами публічної адміністрації індивідуальних адміністративних справ, що здійснюється з метою сприяння реалізації та захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб та забезпечення верховенства права в українському соціумі [18, с. 156].

Відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону. Суб'єкт звернення – фізична особа, юридична особа, яка звертається за отриманням адміністративних послуг. Суб'єкт надання адміністративної послуги – орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їхні посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги [12].

Суб'єкти звернення мають право на безоплатне отримання інформації про адміністративні послуги та порядок їх надання, що забезпечується шляхом надання їм безоплатного доступу до Реєстру адміністративних послуг, розміщеного на Урядовому порталі, функціонування телефонної довідки та інформування таких суб'єктів через засоби масової інформації. Суб'єкт надання адміністративних послуг може видавати організаційно-розпорядчі акти про встановлення власних вимог щодо якості надання адміністративних послуг (визначення кількості годин прийому, максимального часу

очікування у черзі та інших параметрів оцінювання якості надання адміністративних послуг). Адміністративні послуги надаються суб'єктами надання адміністративних послуг безпосередньо або через центри надання адміністративних послуг [12].

Таким чином, процедура надання адміністративних послуг є сервісною діяльністю, що полягає у зверненні правовласника до суб'єкта публічної адміністрації з вимогою про надання певних публічних послуг (вчинення дій, видача документів, виконання обов'язків тощо), які надаються в межах повноважень суб'єкта публічної адміністрації з метою охорони права власності, а також захисту інших прав та законних інтересів особи.

Стосовно завершальної процедури у сфері публічного адміністрування, то такою процедурою є адміністративна процедура притягнення до відповідальності. Адміністративні порушення у сфері власності становлять найбільш поширену і небезпечну групу протиправних діянь, оскільки посягають на одне з найцінніших соціальних благ – право власності [9, с. 78].

Як правове явище охорона власності є специфічним правовим інститутом, сутність якого визначається встановленими в законодавстві завданнями органів держави щодо забезпечення реалізації тих правовідносин, які складаються в процесі реалізації права власності, а також охорони цього права. Щодо завдань адміністративно-деліктного законодавства зазначене полягає в застосуванні норм КУпАП, які передбачають відповідальність за правопорушення, що посягають на власність [11, с. 183].

Адміністративна відповідальність є одним із варіантів юридичної відповідальності взагалі. Слід відзначити, що в суспільному житті зазначений вид відповідальності є найбільш часто вживаним. У відсотковому вимірі, порівнюючи з кримінальною та цивільно-правовою відповідальністю, адміністративна застосовується в державі найчастіше. Щороку в державі фіксується декілька мільйонів випадків притягнення до адміністративної відповідальності. Це пов'язано як із широтою регульовального спектра норм адміністративного права, так і з відносною простотою притягнення до відповідальності та накладення адміністративних стягнень [3, с. 207].

Вчені-адміністративісти вважають, що процедури притягнення до адміністративної відповідальності – це встановлений чинним законодавством порядок втручальної діяльності суб'єктів публічного адміністрування, що полягає в точному та неухильному дотриманні порядку розгляду справ щодо притяг-

нення до відповідальності осіб, які вчинили адміністративні правопорушення [3, с. 207].

У КУпАП є глава 6, яка визначає адміністративну відповідальність за правопорушення, що посягають на власність, зокрема: стаття 47. Порушення права державної власності на надра; стаття 48. Порушення права державної власності на води; стаття 49. Порушення права державної власності на ліси; стаття 50. Порушення права державної власності на тваринний світ; стаття 51. Дрібне викрадення чужого майна; стаття 51-2. Порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності [8].

Таким чином, процедура притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на власність є поширеною в суспільстві, оскільки на право власності як на благо нині здійснюється досить багато посягань.

За своєю суттю процедура притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на власність, є визначеним законодавством порядком розгляду та вирішення адміністративних справ, винесення рішення у справі за правопорушення, які посягають на власність, з метою відновлення та захисту порушеного права власності особи, суспільства та держави.

Отже, адміністративні процедури охорони права власності варто класифікувати за одним найбільш важливим критерієм – за змістом, що в цілому виражає сутність окремої адміністративної процедури, її особливості та суб'єктів здійснення, отже, за змістом адміністративні процедури охорони права власності поділяються на: заявну; дозвільно-ліцензійну; контрольно-інспекційну; процедуру надання адміністративних послуг; процедуру притягнення до адміністративної відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Бесчастний В.М. Адміністративні послуги у системі публічного управління. *Менеджер*. 2015. № 1. С. 58–64.
2. Вітвіцький С.С. Уніфікація процедур державного контролю діяльності публічної адміністрації. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 4. С. 195–203.
3. Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Адміністративне право України. Повний курс : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
4. Джафарова О.В. Дозвільні правовідносини в Україні: стан і перспективи розвитку. *Право і Безпека*. 2014. № 2. С. 25–30.
5. Джафарова О.В. Дослідження органів публічної адміністрації в системі суб'єктів

дозвільної діяльності в Україні. *Форум права*. 2018. № 1. С. 42–49.

6. Заява про вчинення злочину: як скласти. *Юридичний самозахист*: інформаційний веб-сайт. 2018. URL: <https://ursambo.com/ukr/dopomoga-v-kriminalnij-spravi/zaiava-pro-vchynennia-zlochynu-iaak-sklasty.html>

7. Каменська Н. Звернення до публічної адміністрації. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2016. № 6. С. 85–96.

8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984. Ст. 1122.

9. Кузьменко О. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 388 с.

10. Легеза Є. Процедура надання публічних послуг суб'єктами публічної адміністрації. *Наукові записки Кіровоградського державного університету імені Володимира Винниченка. Серія «Право»*. 2017. Вип. 2. С. 57–62.

11. Плугатир М.В. Проблеми законодавчого визначення способів учинення адміністративних правопорушень, що посягають на власність. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Вип. 35(2.2). С. 181–185.

12. Про адміністративні послуги : Закон України 06.09.2012 № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 32.

13. Про затвердження Порядку розгляду скарг у сфері державної реєстрації : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 р. № 1128. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1128-2015-%D0%BF>

14. Про право власності на окремі види майна : Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1992 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 35.

15. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38.

16. Фоміч Г.В. Адміністративні процедури у публічній службі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса, 2010. 20 с.

17. Цвіркун Ю.І. Значення адміністративних процедур при вирішенні публічно-правових спорів із колегіальними суб'єктами публічної адміністрації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 3. С. 101–105.

18. Юрійчук І.В. Правове поняття адміністративних процедур. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 5. С. 151–156.

В статье определены особенности видов административных процедур, которые выражают сущность отдельной административной процедуры, её особенности и субъектов осуществления. По содержанию административные процедуры охраны права собственности разделены на: заявительную; лицензионную; контрольно-инспекционную; процедуру предоставления административных услуг; процедуру привлечения к административной ответственности.

Ключевые слова: административно-правовая охрана, административные процедуры, право собственности, правоотношения, публичное администрирование.

The article defines the features of the types of administrative procedures that express the essence of a separate administrative procedure, its features and subjects of implementation. As regards content, administrative procedures for the protection of property rights are divided into: application procedure; permit-license; inspection; the procedure for the provision of administrative services; procedure for bringing to administrative responsibility.

Key words: administrative law protection, administrative procedures, property rights, legal relations, public administration.